

Pretului

pentru Sibiu pe 1 an, întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai puțin pe an; — trimisu cu post în lăintrulu monarhiei pe 1 an întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In străinatate pe 1 an 10 fl. sên 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sên 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu IV.

Orice inserate,

se platescu pe serie sên linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a doua și a treia câte 6 cr. v. a. și peste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 87.

— Sibiu, Mercuri 28/9 Novembre. —

1881.

Indecatiile poporului satenu romanescu.

Betranii nostrii cãti se mai afla in viétia dela 60 de ani in susu, isi mai aducu prea bine aminte, cã locuitorii sateni, nenobili, supusi, nu numai in comitatele feudali, dara tocma si in sasime (in fundo regio), judecau si decideau multime nenumarata de cauze, diferente, certe particulare, atãtu relative la persóna, cãtu si la averi si la moralitate, ei intre sine, prin cãtiva betrani, adesea numai prin preotu, sau prin vreunu altu locuitoriu cunoscutu loru cã omu cu minte si dreptu. Judecat'a ce se facea, tindea in cele mai multe casuri la in paciure, si se dicea, cã „asia au alesu“, asia au aflatu cu cale betranii sau juratii satului“, sau: „Asia a disu pop'a, se ne tinemu de acésta“. Nici-o lege scrisa nu le era cunoscuta si nici-una nu se aplicã de cãtra nime, ci cauzele se judecau „asia precum au apucatu din parinti, din vechime, din mosi de stramosi, dupa obiceiurile si datinele nóstre.“

Dara legile positive scrise ale tiei unde erau, unde remaneau? Pentru poporulu robagitu si robitu ele nu existau, éra cele ce existau, cuprindeau perirea loru. Legile scrise aveãu valóre — talem qualem — numai pentru clasele privilegiate, inse si pentru acestea paralizate in multe casuri prin asia numitele jus repulsionis, potentia minor, potentia major, candu chiaru in cauze private personali si reali decidea lupt'a cu arme.

Poporulu lipsitu prin legile fundamentali ale feudalismulu de dreptulu proprietatii, de dreptulu de a cumpara, vinde si heredi proprietati immobili, stã afara din legea scrisa, elu era lasatu cu totul la discretiunea domnulu seu. Pentru persón'a si onórea satenulu nu existau legi, din cauza cã elu nu era consideratu cã omu, cã persóna omenésca, ci cã vita, apoi vitei cum se'i recunosci personalitate si onóre? Atunci ei aru fi potutu vorbi si de persón'a si onórea caniloru.

Astadi nu mai este asia, celu puțin nu dupa spus'a fariseiloru si a saduceiloru; acum inse lumea si legislativele ei au caditu in alta estremu. Se plasmuescu si introducu in fiacare periodu legislativu sute si mii de legi positive scrise; tóta viétia ómeniloru, in lucruri merunte cã si in cele mari este ferecata in legi, cã si cum ai lega pe cineva cu o suta de lantiuri. Legislatorii dicu, cã viétia omenésca s'a complicatu si de aceea trebuescu atatea legi. Ei inse prin legile loru, o inpletescu, o innóda si incurca multu mai tare. In fine sciti una? Li s'a uritu si loru de legionulu legiloru intru atãta, cãtu mai alesu dela 1848 încóce se intréba cei mai renumiti legisti ai Germaniei si ai altoru staturi inaintate, cã óre nu ar fi possibile a se abate dela acestea cali, care duc tôte intr'unu labirintu egiptenu, din care nu va mai fi nici-o esire. Ei isi mai pusera intrebarea, cã óre mai de multu ómenii cum au potutu vietui si chiaru a prospera in multe staturi si tieri, dintre care in unele poporulu întregu, abia cunosea mai multu decãtu cele diece precepte ale profetulu Moise. Unii jurisconsulti au descinsu la poporulu tieranu, cã se'lu intrebe, cum isi regulédia elu lucrurile asia, cã se nu aiba trebuintia de a merge pe la tribunale si judecatori. Se mai afla adeca pana in dio'a de astadi unele provincii in Europ'a, ai caroru locuitori inca n'au nebunitu, nu s'au stricatu si depravatu pana la atãta, in cãtu se alerge pentru tôte nimicurile la advocati si la judecatori, sau se'si sparga capetele si se injunghie unii pe altii, numai cã se aiba a face cu tribunale si judecatori.

Passiunea de a fabrica legi necurmatu si neincetatu, sau mai dreptu vorbindu, de a le importa fabricate gata din alte tieri, a devenitu o adeverata bóla, atãtu in Ungari'a cãtu si in Romani'a. Fara a cauta mai antaiu, ce legi, cãte si de ce calitate le ai acasa la tine, precum si —

daca cele importate corespundu naturei, geniulu acestoru poporatiuni, se adópta legi fara o rigoroasa alegere, fara a mai intreba, daca in gradulu desvoltarei nóstre in care ne aflamu, se simte trebuintia de tóte, sau daca ai unde se le aplici, si daca le poti aplica ori nu. Sunt legi, si regulamente, alu caroru folosu nu'lu pricepe mai nimeni si nici cã se aplica, fiindu-cã s'au nascutu mórte.

De unde are poporulu nostru legile nescrise? „Din traditiune“, este respunsulu. Dara care traditiune, de unde au mostenit'o si care este vechimea ei? Acéstea intrebari puse de altii, fura aplicate in a. 1876/7 si in Romani'a de cãtra unu fostu ministru, pre cãtu de bunu juristu, pre atãtu de mare patriotu. Resultatulu cercetariloru urmate ni'lu spune dn. B. P. Hasdeu in o publicatiune ce aparuse in a. 1878; se pare cã in sgomótu evenimentelor de atunci ea fu uitarei, éra anume dincóce la noi abia credemu se fia cunoscuta macaru din titlu. Noi ne tinemu de datorita a o reproduce cu atãtu mai virtosu, cã dupa cum tiparimu noi, abia ar face o cóla.

(Va urmã.)

Red.

Din Banatu.

Controlulu in biserica.*)

Acuma candu congresulu nationalu bisericescu alu Romaniloru ortodoxi s'au adunatu in Sibiu, credu cã nu va fi de prisosu a atrage atentiunea acestei marite corporatiuni asupra lipsei de controlu, carea favorisédia intardiarea desvoltarei fortieloru morale si intelectuale si a progresulu spiritalu si materialu a credintiosiloru in parte si a eclesiei in genere.

Daca firea omenésca prin educatiunea casnica nu s'ar deprinde cu unele slabitiuni, si prin lucrarea educatiunei scolare si a invetiamentulu s'ar potea curati de tóte umbrele intunereculu spiritalu, si daca egoismulu nu ar predomni in viétia omenésca mai multu decãtu interesulu comunu; apoi fara indoiala libertatea este unica si cea mai scurta cale, pre carea omenimea ar potea ajunge la fericirea vietiei sale mai siguru si mai curendu.

Societatea nóstra bisericesca, cã si alte societati omenesci, intru cari principiulu hierarchicu coordinatu cu celu democraticu, se afla intr'o neintrerupta langedime produsa de o lupta pitulata si neiertata a reprezentantiloru acestoru doua principie intre sine. Se pricepe, cã fiindu functiunile clerulu in biserica identificate cu profesiunea loru de castigu pentru traiulu de tóte dilele, mai in totu loculu dinsulu incepe ofensiv'a, de comunu abusandu de puseitiunea lui, ce totusi ocupa in fruntea eclesiei.

Reprezentantii principiulu democraticu, cari suntemu credintiosii laici, suntemu in adeveru la noi in biserica gr.-or. din Transilvani'a si Ungari'a impedeati prin totu acele cauze, cari pana acuma au opacitu si opacescu inca desvoltarea nóstra economica nationala, si nu potemu cã se damu reprezentantiloru principiulu hierarchicu subsistentia cã aceea, cã indestulindu-i, se ni-i potemu asicuré cã pre nisce factori corespundietori sublimei loru vocatiuni. Se nu ne surprinda dara portarea loru.

A se sacrificã pentru binele comunu este o virtute dintre cele gloriose; inse pentru acésta nimeni nu are dreptulu a indatorã pe cineva de a sacrificã; cãci virtutile purcedu din sorgintea spontanea a libertatii; luandu tiranii comand'a la sclavi, acestia trebue se se sacrifice; atunci inse

*) Acestu articlu scrisu cu scopu cã se ajunga la cunoscinti'a congresulu, ne venise in totu casulu prea tardiu, adeca dupa deschidere, candu nu ar fi mai avutu nici-unulu din efectele dorite de auctoru, precum se va arata in notele adause la calcaiuulu lui. Cu tóte acestea noi îi facemu locu, cu perspectiva in viitoriu.

nu mai póte fi vorba despre libertate. Ar fi deci fórte gresita intemeierea organismulu unei societati pre o sistema de activitate basata pre sacrificie problematice, si fórte nedrépta, candu unii membri se fia sustinuti prin sacrificiulu celoraltii.

N'ci noi laicii nu potemu cere dela cleru, nici clerulu dela noi sacrificarea esistentiei personali si familiare, fiindu-ne fericirea egalu promisa de religiune; inse daca ne-am organizatu, pentru-cã pe bas'a fericita a sistemului acestui organismu, se ne potemu ajunge mai curendu si mai usioru acestu de pre urma scopu alu credintiei nóstre, este odata timpulu, cã se pasimu de pre dungile generalitatiloru sferei nóstre de activitate si cu o buna intieptiune se ne staverimu in lăintrulu loru terene speciale de activitate precisa de o parte, éra de alta parte controlulu generalu, realu si permanentu, „controlulu publicu“.

Noi suntemu in alu duoilea deceniu alu autonomiei bisericei nóstre, inse activitatea parochieloru si a protopresbiteratelor o dovedesce starea loru, carea parte fórte puțin s'a amelioratu, parte sta totu cã la inceputulu acestei ere, parte se afla in conditiuni mai rele. Nu este inse mirare, cãci controlu sau nu se face de locu, sau acela se póte cã servesce ori de mijlocu de exploatare pentru cei ce-lu facu, ori cã din culpabile consideratiuni ii nimicescu scopulu printr'o indulgentia regretabila, ceea ce este prea usioru posibilu, pana candu controlulu va fi unu secretu numai alu organeloru de controlare.

Controlulu cunoscutu numai de oficie, care'lu facu, nu este suficientu au si pururea unu defectu, carele va indelungã traganarea desvoltarei nóstre religiöse — nationale.

Deci acuma in secolulu, candu tipografiile au inceputu a lucrã cu puterea aborelui, este de doritu, cã intrég'a activitate anuala si intregulu progresu atinsu alu tuturor organeloru comunitatiloru parochiale, adeca tóte siedintiele sínódeloru si comitetelor parochiale, protopresbiterale si diecesane din intrég'a metropolia se se publice in totu anulu intr'unu anuariu in atatea esemplarie, cãte comunitati parochiale si cãte protopresbiterate sunt in metropolia.

Pe acestu mijlocu se va potea intemeia mai sicuru unu controlu de cãtra toti asupra tuturor; prin acestu mijlocu uritele deprinderi administrative, de cari nu puțin bantue eclesi'a nóstra, se voru potea mai usioru desvetia, se va potea regulã mai sicuru activitatea si mersulu intregulu organismu alu întregi metropolie, dandu-i se unu aventu mai rapede cãtra scopulu, ce voimu a crede, cã intru adeveru ilu si are.

Va formã acestu anuariu totuodata si unu monumentu de literatura de cea mai mare importantia cu privire la desvoltarea nóstra religiösa, nationala si economicu-culturala.

Cu deosebire se va potea vedé din acestu anuariu, unde se luca cu ratiune si consciintia, si unde se ingröpa talentulu, sau se abusédia de dinsulu.

Edarea astuifelu de anuariu n'ar fi unu casu fara precedentia. Cei ce inspira si conducu desvoltarea statulu fratiloru de peste Carpati, dejã au introdusu acestu modu de controlu, despre carele vorbesce pe largu primulu din Bucuresci alu „Romanulu“ dela 1 Octobru a. c.

Rogandu-Ve, onorabile domnule redactore, cã se binevoiti a publica aceste in pretiuitele colóne ale „Observatoriulu“*) inca pana a nu se termina lucrurile maritulu congresu, Ve multiamescu prin

*) Ve facuramu pe voia; ne permittemu inse a ve observa doue lucruri, nu numai pentru dvóstra, ci si pentru multi alti barbati, de altumentrea fórte zelosi, cari vinu tocma pe dilele de adunari, fia politice si nationali, fia strictu eclesiastice si scolastice, cu proiecte, planuri, consilii, care potu se fia prea intiepte, nespusu de folositorie, au inse unu singuru defectu: ele

anticipatiune, si Ve asicuru totudeodata despre profundulu respectu, ce Ve pastrediu.

Reciti'a montana, in 16 Octobre 1881.

Joanu Simu,
invetiatoriu.

Ungari'a.

(Venituri de ale tierei). In Nr. precedente ne ocuparamu puçinu cu planulu ministrului de finantie de a introduce contributiuni noue. Că de respunsu ministrului comite Jul. Szapáry, publicistii luara in mana din nou statistic'a oficiale a tierei, din care'i pusera sub ochi intre alte multe, inca si câteva grupe de cifre foarte instructive pentru noi toti. Ele sunt comparative, puse in linia paralela cu ale Austriei pe a. 1880.

Spirtu, zacharu, bere. Din acestea obiecte statulu Ungariei cu 15½ locuitori ai sei, trase venitu 11 milioane fl. In acelasi anu statulu Austriei cu 21½ milioane locuitori, avu venitu dela aceleasi obiecte 62 milioane fl. Disproportiunea sare in ochi; ea este circa 15 la 85, că-ci diferenti'a in numerulu poporatiunei este numai de 6 milioane suflete.

In Nrulu 86 arataramu starea fabriceloru de spirtu in ambele staturi; se mai vedemu si de alte fabrice. In tierile austriace sunt 226 fabrice de zacharu, care in a. 1880 au consumatu 24½ ctrie metriche de napi; in Ungari'a sunt numai 17 fabrice in care s'au consumatu numai 1½ milioane cantarie (măji) metriche. La acea fabricatiune in tierile austriace (si mai alesu in Boemi'a) se ocupa pe anu câte 57 mii de lucratori, in Ungari'a numai 6 mii. Nemtii si cehii lucra, alérga, muncescu, nu mergu in codrii, nu tñu drumurile, nu siedu cu septemanile intregi la cărciume. La an. 1870 adeca inainte cu 10 ani, avuse si Ungari'a 25 fabrice de zacharu; de atunci 6 fabrice n'au mai potutu luptá cu greutatile si s'au prefacutu unele in graduri de cai, de boi, de oi, altele in ruine.

Berea. Erau si in Ungari'a până in 1870 vreo 323 de berarii, din care până la an. 1875 au remasu in activitate numai 247, éra până in a. 1880 au scadiutu la 129, dara si din acestea unele numai cătu vegetédia. Voindu a combiná bine la cuantitatea de bere ce se produce, este bine a sci, că taxele puse pe acea zama de ordiu că si pe spirtu, arunca venitu foarte mare la statu;

vinu prea tardiu. Ori-ce adunare, ori-ce consultatiune intemeiata pe unu statutulu, regulamentulu, lege, isi are si trebuie se'si aiba program'a sa precisa, preparata si redactata inainte de adunare, comunicata cu membrii adunarei, că se aiba timpu de a medita asupra puncteloru ei. A veni si a taiá la midiolocu cu vreunu proiectu de sine statatoriu, insemna a modificá program'a, pe care inse o mai póte schimbá numai adunarea respectiva. Cu cătu apoi unu proiectu se pare a fi mai inportantu, cu atáta elu dá mai multa materia de vorba multa, de exercitie oratorie fara capetu. Timpulu sbóra, dilele trecu, spelele crescu la sume enorme. Asia de ex. veti vedea la timpulu seu, câte mii de florini au costatu tinerea congresului dela Sibiu, si una din cauzele principali că se mai potu justifica, este a se cauta in proiectele cu care vinu unii membrii că se surprinda pe adunare. Nimicu nu este mai periculosu pentru adunari legislative, decâtu surprinderi de acestea. De aici vine apoi, că mai virtosu in adunari puçinu orientate si unde presidiulu nu are mana tare si nu se tine strinsu de regulamentulu in desbateri, se aducu adesea legi, decisiuni, concluse, candu unilaterali si defectuóse, candu chiaru absurde, si imposibili de a se executa. Nu este asia de multu, amu mai patit'o chiaru si noi romanii de doue ori in doue cestiuni foarte grave, una de cultura, alt'a politica afurisita. Éca ce insemnédia a precipita.

On. dn. Simu se provóca la pressa, la publicitate. Face prea bine; asia este, se ne folosimu de pressa cá tóta lumea civilizata; inse cum? Nu in momentele din urma, nu in dilele adunarilor scurte, candu membrii lor n'au nici-unu minutu liberu de a mai citi altu-ceva, de cătu acte si proiecte puse in desbatere cu multu mai inainte si ventilate de repetite-ori, din tóte laturele si punctele. Asia de ex. dela unu congresu bisericescu până la altulu trecu trei ani, adeca 1095 de dile. In acele 1095 de dile câte proiecte de acelea ce cadu in sfer'a activitatiei congresului si a sínódeloru, s'au discutat in foile bisericesci? Dicemu inadinsu foi bisericesci, adaogemu si scolastice, apoi intre-bamu, câte sunt de acelea si cum se sustínu? Se o spuna proprietarii lor; noi ne abtñemu inadinsu, temendu-ne se nu ne scape unu terminu prea aspru.

Alu doilea punctu la care aveamu se reflectamu este alu speseloru ce ar costá unu anuariu. Căti preoti sunt in cele trei diecese si căti mireni, cari inca trebuie se afle despre actiunile bisericesci in calitatea loru de curatori (epitropi), fundatori, deputati la sínóde si la congresu, docenti, cantori etc. Se punemu numai cifr'a prea modesta de siese mii, si unu volumu de acte din trei diecese numai de 100 cóle tiparite in 6000 de exemplarie, cóla numai câte 75 fl. Multiplicati ve rogu, cum ve place. Not'a Red.

in Ungari'a inse numai 10 proprietari de berarii platescu câte 10 mii fl. pe anu; din contra in Austri'a sunt 387 berarii, care platescu dela 10 mii in susu, până la 100—200—300 mii si vreo doue la unu milionu fl.

Se aruncamu ochii cu acésta ocaziune si asupra contabilitatiei posteloru, de unde se póte combiná prea bine la intinderea comunicatiunei, a comerçului, la gradulu de cultura si civilizatiune. Ei bine: Din porto dela scrisori si dela mesagerii (pachete, colete de marfa, gropuri de bani trimisi cu post'a) Austri'a trase venitu 5 milioane 786.207 fl., éra Ungari'a numai 315.530 fl. In Austri'a s'au inaintatu bani cu mandate (asemnatiuni) de posta in suma totala de 47 milioane 155.455 fl. Este mica acésta suma in comparatiune de ex. cu ale Anglei, Franciei, Americi septemtrionale, este inse foarte mare comparata cu a Ungariei, care a fostu numai de 10 milioane 428.165 fl. v. a.

(Securitatea publica) intru atátu este de periclitata in Ungari'a, in cătu diarele ceru cu totu adinsulu, că se se esmitta éra si commissari regesci din barbatii cei mai energiosi, cu plina putere, cu legea stataria in mana si proclamata că se prinda, se judece, se spendiure, precum facuse comitele Ráday la Segedinu. candu a infundatu in prinsori preste cincii sute de banditi, asasini, spargatori de usi etc. si a spendiuratu pe mai multi. „Pesti Naplo“ asigura, că dela 9 óre sér'a nici chiaru in capitala nu mai e siguru cineva de viétia. In dilele trecute au venitu scirea despre patru omoruri cumplite comisse in aceeasi di, in doue comitate. In vreo cincii comitate se cere din nou proclamarea legeri statarie. Unii banditi au invetiutu dela cei din Itali'a inferióre si dela cei din Greci'a si Macedoni'a, că se duca in prinsóre ómeni bogati si apoi se céra dela familii rescumperare in bani grei cu miile de florini. In Segedinu éra si mai fu asasinatu unu negutiatoriu jidovu in modu cu totulu misteriosu, pe la 5 óre demánéti'a in asternutu.

Romania.

Sciri scolastice si bisericesci.

Ministeriului instructiunei publice i s'a prezentatu unu raportu despre starea invetiamentului secundariu din tíera, de dnii inspectori generali I. Dimitrescu si Z. Herescu.

Acestu raportu se va publicá in curendu in „Monitoriulu oficialu.

Éta cestiunile desvoltate in raportu:

1. Program'a de studii a scóleloru secundare, care este prea incarcata.
2. Lips'a unui orariu rationale de studie.
3. Deprinderea unei mari parti dintre professori, de a nu stá in classa in totu timpulu prevediutu in orariu.
4. Numeróse absentie ale profesoriloru.
5. Calcarea art. 395 din legea instructiunei, care obliga pe professori a predá tóta materi'a din programa.
6. Lips'a de disciplina in multe scóle secundiare.
7. Reulu obicei de a nu se ascultá elevii in fiacare luna.
8. Neaplicarea art. 115 din legea instructiunei, care dispune a nu se insarciná unu profesor cu mai multu de 50 élevi.
9. Lips'a de carti didactice bine intocmite.
10. Onorariulu profesoriloru, care nu mai e in raportu nici cu esigentile timpului.
11. Óre-care insuficientie in prepararea corpului didacticu.

Dupa informatiunile ce avemu, multe din punctele tratate in raportu au fostu dejá resolvate prin mesurile luate de ministeriu. Că-ci, programele, scimu cu totii, că sunt simplificate, asemenea cestiunea orariului este in studiu; cestiunea noteloru este regulata prin libretulu elaboratu si distribuitu de ministeriulu instructiunei publice.

Acestu libretu se va aplicá in curendu la tóte scólele secundarie de baieti si de fete, dupa cum au cerutu mai multe diarie, care au aprobatu mesur'a.

Unu numeru de 150 cetatieni din capitala, aflamu că sunt decisi a presentá astadi o petitiune onor. Primarii, ne mai poténdu suferi nepasarea acestei autoritati față cu fabricatorii de luminari de céra.

Intr'adeveru, dupa cum ori-cine póte constatá, luminari cari se ardu pe la bisericici, sunt de o

calitate atátu de prósta, in cătu aerulu bisericeloru este cu deseversire vitiatu.

Nu intielegemu pentru care cuventu onor. Primaria lasa se cadia in desvetudine art. 2 din regulamentulu respectivu, care prescrie că: Nu este permis a fabricá sau a vinde in raionulu orasiului luminari de céra falsificate.

Pentru-ce onor. Primaria n'a aplicatu art. 4 din acelasiu regulamentu, care suna: Laminariile de céra falsificate se voru confiscá, contormu art. 336 din codulu penalu, si arde, éra culpabilulu se va dá in judecata.

Ací este in jocu sanetatea ómeniloru, cari mergu se stea inchisi óre intregi in bisericici, spre a respirá aerulu otravitu prin fumulu luminariloru de céra falsificate.

Acésta nepasare a autoritatiei, care este insarcinata cu paz'a igieniei orasiului, trebuie se incedie cu o óra mai inainte.*)

Cestiunea Dunarei.

Acésta cestiune de importantia suprema, pe anu ce merge, devine totu mai critica, totu mai periculósa. In Romani'a tíer'a intréga, cu gubernu, cu legislative, cu totu ce are tíer'a mai bunu si mai luminatu, au consciintia clara de marile pericole ce ascunde acea fatala cestiune in sinulu seu. Totu asia simtu si guvernele din Vien'a si Bpest'a, nu de eri nici de alalta-eri, ci multu mai de inainte, pe candu romanii nu vedeau nici cá prin visu ceea ce'i astépta. Dela 1830 adeca de ani cincidieci, de candu s'a inceputu mai ántaiu corabiarea pe Dunare, regimulu centrale isi avuse privirea neclatita asupra Dunarei romanesci; pe atunci inse cestiunea se tractá si intrigá la Constantinopole, nu in Bucuresci si nici in Belgradu. Intr'aceea societatea de corabiare pe Dunare cumpará mereu locuri pe la porturile romanesci, pe care'si infintia stabilimentele sale, totu asia precum faceau odinióra fenicianii, grecii, cartagenii in porturi straine, si precum facu in timpulu nostru anglii, holandii, americanii si altii. Dupa o serie de ani acei colonisti petrundu ceva mai in laintru pe uscatu; acum inse au si trupe alaturea; dupa unu altu periodu strabatu cu armele in mana. In a. 1878 congresulu dela Berlinu se invoise cá insul'a si fortaréti'a Ada-Kaleh se fia ocupata de cătra austriaci, éra Portile de-feru se le sparga Ungari'a, daca are de indemana câteva milioane. Dara ce aru folosí acelea lucrari colossali, daca nu aru avea in potestate Dunarea intréga cu tóte porturile si piatile sale comerciali si chiaru cu gurile Dunarei? Intinderea comerçului austro-ungurescu cu ori-ce pretiu din lume, acésta este parol'a data.

Deunadi dn. Kállay locutiitoriu in delegatiuni alu ministrului de esterne, interpellatu si in cestiunea Dunarei, dete unu respunsu, de si cam in doi peri (aequivocu), totusi foarte suparatoriu pentru Romani'a. De atunci intre romani se incinse din nou agitatiune infocata, nespuse de passionata, care inse nu va duce la nici-unu resultatu doritu; daca nu se voru aflá barbati tari de spiritulu, cari se scia dominá preste pasiuni si se concentre tóte poterile natiunei la unu singuru punctu. Politicii si publicistii Romaniei aru potea invetiá din istori'a resbóieloru portate dieci de ani pentru corabiarea pe Renu si pentru gurile Renului. Publicistii unguresci au spus'o curatu si o spunu de necurmatoru, că daca nu li se va lasá Dunarea intréga sau celu mai puçinu până la Galati de buna voia, li se va lasá de frica, prin versare de sänge.

Din strainatate.

Cea mai interessanta scire este in momentulu de față conflictulu celu ageru ce s'a produsu intre gubernulu Serbiei si intre Michailu mitropolitulu serbescu din Belgradu. Doue se spunu a fi cauzele care au inversiatu pe gubernulu serbescu in contra mitropolitulu, un'a interna, că adeca mitropolitulu s'a opusu din respoteri la legea prin care se supuneau si averile bisericesci la taxe si contributiuni. Éra alta esterna austro-unguresca in cătu adeca din acésta parte mitropolitulu fu denuntiatu de panslavistu, de amicu alu Rusiei si altele cá acestea. Ministrulu actuale, amicu alu Austro-

*) Totu cam asia este si pe la noi direcce de munti, unde din caus'a luminariloru de céra, mestecate cu seu puturos, cu terpentinu si cu alte dracii, au inceputu se ardia si in bisericici luminari de steariu. Intr'aceea stupari'a cultivata la romani odinióra si li nici-unu poporu, a inceputu se scada mai preste totu.
Red. Obs.

Ungariei decise suspenderea mitropolitului și denușirea în locul lui prin ucasu (decretu) domnescu a episcopului Moise dela Negotinu. Mitropolitulu înse prin actu solemn din 1 Nov. nu numai a protestatu contra acelei suspensiuni după oficiare de ani 28, ci declară ucasulu de nulu și neadeveritu, totuodată pronunțându anathe ma asupra lui, declară că apellédia la capii bisericei orthodoxe orientale și anume: la patriarchulu de Constantinopole (aecumenicos), la imperatulu Russiei că capu alu bisericei russesi, la patriarchii de Etiopi'a, Alexandri'a, Ierusalimu, la mitropolitulu Romaniei, la alu Muntenegrului și alu Greciei, că la capii bisericeilor orthodoxe.

Ce se va alege din acestu conflictu, timpulu ne va arată. Deocamdata vedemu atăta, că s'au aflatu unu mitropolitu, care pretinde cu totu dreptulu, că mai întâiu se fia datu în judecata după toate formele și numai după investigatiunile facute și autenticate în tota regul'a, se i se enuntie senti'ti'a.

Fia mitropolitulu Michailu culpabile ori nu, dara tînut'a sa merita totu respectulu; curagiulu seu apostolicu este demnu de imitatu.

Corespondentie particularie ale „Observatoriului“.

Lugosiu, 1 Nov. 1881.

Luni în 31 Oct. a decursu în Lugosiu alegerea de deputatu. Tisza Laszlo, fratele ministrului a intrunitu 816 voturi, era candidatulul nationalu-opositionalu adv. Titu Hatiegu 537 voturi. Votarea a decursu dela 9 ore demin. până la 8 ore sér'a. Cu Romanii au votatu și vreo câțiva nemți și jidani din Lugosiu.

Dupa cum e de comunu cunoscutu, dela an. 1872 încôce deputatulul Lugosiului a fostu în toate sesiunile ministrulu de honvedu Szende Bela. În anulu acesta înse fiindu alesu și în Segedinu, a renunțiatu la vechiulu și fidelulu seu cercu electoralu și a primitu mandatulu Segedinului.

Pe la midiuloculu lui Octobru au tînutu mameleucii o conferențiu spre a hotărî, care va fi candidatulul gubernului, și de-ore ce instructiunea de susu a sunatu pentru fratele ministrului, caditu în altu cercu electoralu, asia s'a decisu în unanimitate și din „libera voia“ că „după Szende Bela Tisza Laszlo e celu mai aptu de a reprezenta în dieta cu onore cerculu electoralu alu Lugosiului.“ Deodată s'au datu solgabirailoru, notariloru, etc. instructiunile recerute. În 27 Octobru a sositu candidatulul în Lugosiu, era în 28 Oct. si-a tînutu „intre aplausele ascultatoriloru“ cuventarea — programa, în care între altele a aretat, că nu este statu în Europ'a, unde nationalitatile se fia asia de indestulite și se se bucure (?) de dreptu (?) că în Ungari'a (?), că-ci se se ia numai în consideratiune vecin'a Romania cu ciangaii (?) și Germani'a cu Polonii și apoi se va vedé marea diferentia (?); și apoi „de-ore ce statulu stă foarte reu în privinti'a finantiala, și de-ore ce deficitulu nu'lu póte altfelu acoperi, în sesiunea viitoare voru cautá se marésca darile, mai alesu pe articlii de comerțiu etc.“

Intr'aceea ce faceau Romanii? Pușinu. Scimu că din 1872 de candu a caditu ântaia-data deputatulul nationalu Dr. Al. Mocioni, Romanii n'au mai încercatu se faca Ministrulu Szende resistentia seriósă, ba cu ultimele doue ocașuni nici nu i-au pusu contra-candidatu nationalu. Asia au lasatu poporulu prada solgabirailoru. Cu ocașunea presenta „mai alesu fiindu sprijinitu, ba indemnati de unii germani și jidovi inversiunati contra deputatulul strainu“, au miscatu în câțiva prin satele de prin pregiuru, înse cam tardiu, abia în septeman'a ultima înainte de alegere; o parte însemnata din poporu era dejá angagiata mameleuciloru.

— (Convocare). Adunarea gener. a despart. cerc. IX (Bradu) alu Asociatiunei trasilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu, isi va tîné siedinti'a sa ordinaria Joi în 12/24 Novembre an.

— (Convocare). Adunarea gener. a despart. cerc. IX (Bradu) alu Asociatiunei trasilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu, isi va tîné siedinti'a sa ordinaria Joi în 12/24 Novembre an.

— (Convocare). Adunarea gener. a despart. cerc. IX (Bradu) alu Asociatiunei trasilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu, isi va tîné siedinti'a sa ordinaria Joi în 12/24 Novembre an.

— (Convocare). Adunarea gener. a despart. cerc. IX (Bradu) alu Asociatiunei trasilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu, isi va tîné siedinti'a sa ordinaria Joi în 12/24 Novembre an.

Sciri diverse.

— (Statutele reuniunei femeiloru romane Selagene.) Acesta este unu altu documentu alu activitatii femeiloru nôstre și anume dintru o regiune, unde era timpulu supremu a se face aceea ce se începù cu ajutorulu ceriului din iniciativ'a unoru domne, care pusera presiulu în man'a dómnei Mari'a Cosma dela Supurulu de susu.

Pe langa unu exemplariu din statutele redactate în 40 §§-i primiramu și urmatoriulu anuntiu spre publicare:

Dupace statutele „reuniunei femeiloru romane Selagiene“ din partea ministeriului r. de interne sub numerulu 31,246—881, s'au provediutu cu clausul'a de presentare, conformu decisiunei luate în conferențiu tînutu în Simleulu Selagiului la 20 Ianuariu a. c., prin aceste conchiama adunarea generala de constituire a reuniunei la Simleulu Selagiului pre dio'a de 18 Novembre 10 ore a. m. anulu cur.

Ve rogu se nu pregetati a participá la acea adunare, era până atunci a castigá câtu mai multi membri pentru reuniune, cari inducându-se în list'a aci aclusa, acésta cu taxele incurse se binevoiti până la adunare a-o tramite la adress'a subserisei. Supurulu de susu, 25 Septembrie 1881.

Mari'a Cosma m. p.,
presiedinta int.

— (Incunoscintiare.) Despartimentulu III (Sibiulu) alu Asociatiunei Transilvaniei pentru literatur'a și cultura poporului romanu va tine adunarea sa generala din acestu anu în Cacov'a, Dumineca în 1/13 Novembre a. c. Precandu se aduce acésta la cunoscintiia publica pe atunci avemu onóre a invita la acésta adunare pe toti membrii Asociatiunei din acestu despartimentu, precum și pre toti aceia, cari interesandu-se de cultura poporului romanu voru voi se se faca membrii sau a concurge în altu care va modu pentru promovarea scopului binefacatoriu alu Asociatiunei.

Sibiulu în 25 Octobru st. v. 1881.

Dr. Il. Puscariu, Simionu Popescu,
direct. desp. actuariu.

— (Pentru monumentulu lui Andreiu Murasianu) s'au mai incassatu dela dd-nii: Unulu din valea Somesiului 2.—, Dumitru Furdul 1.50, Nonus Porutiu 1.—, Aronu Lupeanu 1.—, George Avramu 1.20, Michaelu Apahideanu 1.—, Nicolau Belanu 1.—, Joanu Paulu 1.—, George Bogdanu 1.—, Joanu Macaveiu 1.—, Isidoru Neamtiu 1.—, Dionisiu Musia 1.—, Laurentiu Rusu 1.50, Antoniu Popu 1.—, Ilie Tataru 1.10, Joanu Vascanu 1.—, Ignatu Borsa 1.—, Demetriu Dragosiu 1.—, Georgiu Opritia 1.20, Georgiu Bogoeviciu —.50, toti sergenti în regimentulu c. r. Nr. 50. Sum'a 22 fl.

Alb'a-Jul'i'a, 2 Novembre 1881.

— Onorata Redactiune! Societatea de lectura a junimei studiósé dela gimnas. gr. cath. de Beiusiu s'a constituitu în 25 Oct. sub conducerea claris. dnu prof. Severu A. Marcusiu, alegându-se Joanu Vaid'a de not. alu siedintieloru, Davidu Cl. Deacu de not. corespond. ambii stud. de cl. VIII-a; Alexandru Densusianu bibliotecariu, Virgiliu Olteanu archivaru și Traianu Puticiu de cassariu stud. de cl. VII gimn. Beiusiu, 26 Oct. 1881. — Davidu Cl. Deacu, not. coresp.

— (Convocare). Adunarea gener. a despart. cerc. IX (Bradu) alu Asociatiunei trasilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu, isi va tîné siedinti'a sa ordinaria Joi în 12/24 Novembre an.

— (Convocare). Adunarea gener. a despart. cerc. IX (Bradu) alu Asociatiunei trasilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu, isi va tîné siedinti'a sa ordinaria Joi în 12/24 Novembre an.

— (Convocare). Adunarea gener. a despart. cerc. IX (Bradu) alu Asociatiunei trasilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu, isi va tîné siedinti'a sa ordinaria Joi în 12/24 Novembre an.

— (Convocare). Adunarea gener. a despart. cerc. IX (Bradu) alu Asociatiunei trasilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu, isi va tîné siedinti'a sa ordinaria Joi în 12/24 Novembre an.

— (Convocare). Adunarea gener. a despart. cerc. IX (Bradu) alu Asociatiunei trasilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu, isi va tîné siedinti'a sa ordinaria Joi în 12/24 Novembre an.

Limb'a romana în scólele nostre.

Premitemu din capulu locului, că aci sub espressionea „scólele nôstre“ se întielegu scólele nationali din Romani'a, că-ci de acolo reproducemu critic'a sfarmatória ce urmédia mai la vale după diariulu „Timpulu“ Nr. 218 din 7/19 Octobru a. c.; adaogemu înse totuodată, că din acésta critica și din altele prea puține de valórea acesteia, avemu se invetiamu și noi cei de dincóce de munti, noi acestia, carii de câțiva ani începuramu se schimosimu limb'a nôstra, în espressioni, în stilu, în gramatica și în ortografia, după natur'a maimutiiloru, cu o multime de heresii gramaticali, ortografice, sintactice, înca și fonetice, absurde, ridicole, anarchice, rebelle în contra tuturoru reguleloru limbei nôstre. Acum înse vinu comisiunile care asistasera la examenele din Juniu a. c. în liceele (gimnasiile superiori) și anume unulu din raportorii acelora, dn. Tocilescu, pentru-cá demascandu atātu lenea câtu și ignorantia de acolo, se ne traga și nóue celoru de dincóce câte o palma cu dosulu manei, pentru maimutiari'a, servilismulu și lips'a de critica, cu care ne deformamu și degradamu limb'a imitandu ce? jargonulu de limba vorbita în piatile și suburbiile capitale de câtra martiafoi greci, precupeti bulgari și muscali, alergatori evrei, bucatari și bucatarese unguóice și țigance, dela care toti invetia baiatii limb'a, o ducu în scóla și de aci o scotu de vendiare în press'a periodica și în carti bune de maculatura pentru bacani. Era în scóle ce se intempla? Acésta ni-o spune Tocilescu ilustrandu metodu professoriloru și cu câteva exemple, care daca nu aru fi fostu autenticate de câtra comisiunea ministeriala, ti s'aru parea fabulósé. De aci înainte nu i se voru mai parea la nimeni prea aspre criticele publicate în lunile de véra în câțiva Nri ai „Romanului“ relative la invetiamentulu din scólele medie (gimnasiali).

Critic'a din cestiune este acésta:

„Din rapórtel comisiuniloru cari au asistatu la examene, reproducemu urmatoriile passage din darea de sama ce o face dn. Tocilescu asupra studiulu limbei romane în doue din liceele statului.

Exercitiile orale si studiulu gramaticalu se facu după unu metodu invecitu și gonitu de multu din invetiamentulu de prin alte tieri, unu metodu care pune memori'a pe primul planu, impunendu scolarulu idea abstracta, regul'a, formul'a a priori, pe candu, din contra, ar trebui se se urmedie metodu experimentalu și analiticu, care consista în: a trage regul'a din studiulu chiaru alu autorulu, a pune ratiunea înainte memoriei, inteligenti'a în locul mecanice, și a trece astfel dela cunoscutu la necunoscutu.

Gramatic'a cu toate partile sale ar trebui se fia foarte scurta și foarte substantiala, se nu se invetie ad litteram, nici din memoria, fiindu destulu că elevulu se reflectedie și se pricépa. Aplicatiunea ei trebuie se se faca în classa, prin exercitii orale, punendu în stare pe elevi chiaru a gasi singuri regulele, pe cari apoi au se le precisedie și se le completedie.

Cu metodu celu vechiu înse, nu este de mirare, daca comisiunea a gasitu elevi în class'a I gimnasiala, cari nu erau în stare a deosebí cuvintele radecine de cele derivate, de a cunósce rolulu particuleloru initiale și ale terminatiuniloru; era în clas'a II, elevi cari nu poteau deosebí înca partile de cuventu.

Citirea lasa foarte multu de doritu în ambele licee. Nu insista asupra articulatiunei, că se fia deslusita, asupra punctuatiunei scrise sau subintielese, asupra accentuarei cuvintelor din frasa, cari jóca rolulu principalu. Elevii nu isi dau indestulu séma de întielesulu frasei, spre a sustinea glasulu, câtu timpu întielesulu este în suspensiune. si a lasá josu, candu elu este întregu. Si professorii ni-au marturisitu singuri, că timpulu le-au lipsitu că se faca cu elevii exercitii de lectura. (!)

Recitatiunea e necorecta, neaccentuata, sau monotóna; și din cauza că elevii nu au înca studiulu elementariu alu prosodiei romane, nu sunt în stare toti se citésca sau se recitedie versuri.

Din autorii vechi și moderni romani, nu s'au explicatu nici-unulu.

Lucrarile în scrisu: exercitii de ortografia, notóna; și din cauza că elevii nu au înca studiulu elementariu alu prosodiei romane, nu sunt în stare toti se citésca sau se recitedie versuri.

Din autorii vechi și moderni romani, nu s'au explicatu nici-unulu.

Lucrarile în scrisu: exercitii de ortografia, notóna; și din cauza că elevii nu au înca studiulu elementariu alu prosodiei romane, nu sunt în stare toti se citésca sau se recitedie versuri.

Din autorii vechi și moderni romani, nu s'au explicatu nici-unulu.

Lucrarile în scrisu: exercitii de ortografia, notóna; și din cauza că elevii nu au înca studiulu elementariu alu prosodiei romane, nu sunt în stare toti se citésca sau se recitedie versuri.

Din autorii vechi și moderni romani, nu s'au explicatu nici-unulu.

Lucrarile în scrisu: exercitii de ortografia, notóna; și din cauza că elevii nu au înca studiulu elementariu alu prosodiei romane, nu sunt în stare toti se citésca sau se recitedie versuri.

Din autorii vechi și moderni romani, nu s'au explicatu nici-unulu.

Lucrarile în scrisu: exercitii de ortografia,

locuitorii, substant., modulu indicat., timpulu presente, pers. 1.

rotunda, adjectiv superlativ.
nasulu, verbu, pentru-că face o lucrare.
micu, adjectiv, gradulu superlativ.
turtitu, adverbu de negare, gradulu superlativ.
multu, substantiv de genulu eterogenu.
ochii, substantiv, pentru-că arata o insufletire.
mici, adverbu in gradulu superlativ, etc.

Programulu prevede in cl. V studiulu gramaticalu si literariu asupra vechiloru carti romanesci, literele si ortografi'a cirilica, cronic'a, documente; poesii populare si alti autori anteriori an. 1830; ortografi'a si exercitii din autorii romani vechi si moderni.

Resultatul studiului acestoru materii este, la St. Sav'a — cu dorere am constatatu — aprópe nulu. Puçini din elevi au fostu in stare se citésca unu textu cirilicu; cei mai multi cu anevointia poteau inganá cuventu dupa cuventu, unii nici chiaru literele cirilice nu le cunosceau.

Apoi, retpunsurile la cestiunile coprinse in bilete au fostu cu totulu nesuficiente; ba unele chiaru eronate, si din nenorocire aceste erori — heresii in sciintia — erau invetiâte pe din afara dupa textulu dictatu in clasa de professoru, cum sunt de ex. elementele dace in limb'a romana, falsificatului lui Huru, etimologii fantastice, si altele. Despre poesii'a poporana nici macaru in trecatu nu s'a vorbitu; éra câtu despre autorii romani anteriori anului 1830, s'au datu eleviloru nise noțiuni confuse, mai multu biografice decâtu literarie, si numai asupra câtoruva dintr'insii, lasandu-se in tacere barbati cá: Nic. Costinu, Neculcea, Cichindealu, Petru Maioru, S. Clainu, Conaki, Stamati etc

Exercitii scrise, puçine si necorectate; ortografi'a necunoscuta sau neglesa; traducțiuni din limbi straine in roman'a, traducțiuni de versuri in prosa si de prosa in versuri, analise din autori, dari de séma din opere citite, biografii, citire, nimicu din tóte aceste exercitii nu s'au datu eleviloru. Ei nu au cititu, nici li s'au explicatu cu comentarii vreunulu din cronicarii sau scriitorii romani, cunoscându'i numai din nume, si confundându'i unii cu altii.

In cl. VI s'a predatu retoric'a si poetic'a in modu mecanicu, mai multu cá o afacere de memoria: poetic'a fára exercitii de prosodia romana (versuri scandate, reconstruite, întórse), fára exemple luate din literatur'a poetica romana, éra retoric'a, cu precepte numai, fára citirea autoriloru, si fára compozitii.

In cl. VII programulu prevede compuneri in prosa si versuri, genurile elocintiei si exercitii din autorii romani dela an. 1830 pâna in dilele nóstre. In loculu acestora, la St. Sav'a s'au predatu notii biografice si literarie asupra lui Vacarescu, Asachi, Eliadu, Negruzzi, Bolintineanu si Alexandri, fára a se citi si explicá macaru vreuna din operele acestoru scriitorii.

Comisiunea a constatatu cu parere de reu cá: elevii, ajunsi la finele clasei a VII-a, la pragulu bacalauratului. nu sunt in stare a scrie unu discursu sau o dissertatiune, dupa regulele artei, a face o analiza literara câtu de mica, nici chiaru a si exprime prin graiu si scrisóre in modu lamuritu gandirile lor.

Ortografi'a, „neglesa cu totulu“*) limb'a cu care se serva, stricata, prin traducțiuni literale din frances'a si latin'a, si din lips'a de citire a modeleloru de stilu romanu; — puçinele compozitii ce ni s'au prezentatu, neprescrise, pe foi volante mângite, unele scrise cu creionu, ni-au lasatu impressiuni doróse: unu stilu secu, imflatu: lips'a de ori-ce legatura de idei, de ori-ce cugetare rationala, de ori-ce fondu, cuvinte si frase insirate fára întielesu, sub o forma, care nu e macaru estetica, nici corecta.

In resumatu, invetiamentulu limbii romane in liceele nóstre este vitiosu, aprópe nulu. Din caus'a metodului gresitu de a invetiá elevii: gramatic'a, poetic'a, retoric'a numai din memoria, fára exercitii orale si exercitii scrise, — se cultiva memori'a in daun'a inteligentiei, si mai cu séma a ratiunei; elevii nu potu judecá sanetosu ceea ce citescu; nu sunt exercitati in compozitii macaru cu stilulu epistolariu; din lips'a de lectura a autoriloru romani ei nu cunoscú nici geniulu, nici caracterulu limbii romane, nici întielesulu fiacarui cuventu (cuvinte archaice, cuvinte imprumutate din limbile vechi sau straine), nici proprietatea, justiti'a, forti'a si delicateti'a espressiuniloru si a intorseturei fraseloru. Dupa atátia ani de studiu, cei mai multi din elevi esu fára a duce cu ei macaru iubirea limbii si a literaturii nationale, macaru gustulu de a citi carti bune si serióse, unulu din ródele principale ce trebuie se asteptamu dela educatiune, si care gustu din nenorocire lipsece cu totulu tinerimei nóstre studióse, nu numai societatiiei nóstre in genere.“

Conspectulu premiiloru la espositiunea romana in Sibiiu 1881.

Medalia de aur (unica).

Institutulu „Asilulu Elen'a Dómn'a“, Bucuresci, pentru organizatiunea escelenta, manifestata prin obiectele espuse in totalu.

*) Auditi marturisire candida si sincera a comisiunei ministeriale! „Ortografi'a neglesa cu totulu.“ Care ortografi'a neglesa cu totulu? Diceti: regulele ortografiei; cá-ci fára de aceea totu ce scrieti, este Kakographia, scriere scámbata, falsa, minciunósa. Vetí dice dóra: ortografi'a cea nóua cá scósa din cuteia, cea academica. Apói cá si academi'a o declará numai de provisoria si bine facú, pentru cá unu compromisu cá acela nu are nici-unu viitoriu.
Not'a Red. Obs.

Premiulu clasea I.

a) medalia de argintu.

1. Ardeleanu Ilie, cojocariu, Brasiovu. 2. Baltiesiu Sam., pantofariu, Sibiiu. 3. Budicu Vasile, cuptoriu de feru, Ódorheiulu secuiescu. 4. „Concordi'a“, societate de mine, Abrudu. 5. Dessanu I. P., vinuri, Aradu. 6. Gitye Dumitru, plugiri si compene, Oradea-mare. 7. Jucu Constantinu, mésa de salonu, Lugosiu. 8. Lungu Maniu, carutie, Resinari. 9. Maniu Costa, sapunu, Temisió'r'a. 10. Marcu Nicolae, otomana, Sibiiu. 11. Nicodinescu Zenovie, piei, Fagarasiu. 12. Popa Joanu, cojocaria, Salisce. 13. Popoviciu Z. Vasile, sifoneriu, Brasiovu. 14. Pana Dumitru, pielariu, Satulungu. 15. Tipografi'a archidiecezana, Sibiiu. 16. Soci. tatea forestiara, Naseudu. 17. Solomonu Emanuilu, lacataru, Sibiiu. 18. Suci L Nicolae, cojocariu, Sibiiu.

b) diploma de onóre.

1. Andronicu Androne, sculptura, preotu Brasiovu. 2. Bordsiu Sofi'a, camasia, Verisimortu. 3. Bunea I. Paraschiv'a, covoru, Vinerea. 4. Comitetulu adm. alu scóloru din fostulu I regimentu de granitia romanu, mobiliariu scolasticu si bun'a conducere a scóloru de sub administrati'a sa, Sibiiu. 5. Cosiaru Elisabet'a, camei, Belinti. 6. Cosiaru Elen'a, oregu, Belinti. 7. Cristea D. Mari'a, pensaturi, Seliste. 8. Femeile romane din Ghiulvezu (contess'a Kinsky), albituri si covóre. 9. Gimnasiulu superioru rom. din Naseudu, desemnuri, colectiuni de plante si minerale, modele de cristalografii. 10. Hintia Savu, pictoru, Bucuresci (tabloulu Dómn'a Davila). 11. Institutulu pedagogicu din seminariulu „Andreiianu“, colectiuni de mijlóce de invetiamentu, Sibiiu. 12. Macelariu Judit'a, tieseturi si broderii, Sibiiu. 13. Popa Ana I, siurtie, Boitia. 14. Popu Mihailu, pictoru, tablouri, Brasiovu. 15. Popoviciu Sava, preotu militariu, cruci si sfesnice, Vien'a. 16. Popoviciu Alex., siefu de statiune in Marchegg, „Gloria“ a. 17. Popoviciu Emili'a profesóra la institutul „Elen'a Dómn'a“, tabloulu „Cersitoriulu“. 18. Porcius Rachila, covoru, Rodn'avechia. 19. Ratiu Sica, camasia femeiesca, Teusiu. 20. Romanulu Mironu, archieppu si metropolitu, otietu de vinu, Sibiiu. 21. Romanu Daniilu, proprietariu, rachiri, Mezesiu. 22. Reuniunea femeiloru romane, promovarea invetiamentulu in scólele de fetitie, Brasiovu. 23. Scól'a normala (pedagogica) dela „Asilulu Elen'a Dómn'a“, caligrafia, desemnuri si alte lucrari de mana, Bucuresci. 24. Scól'a profesionala dela institutul „Asilulu Elen'a Dómn'a“, costume nationale si brodari, Bucuresci. 25. Scól'a de pictura dela institutul „Asilulu Elen'a Dómn'a“, desemnuri cu creionulu, acvarele si pictura in oleiu, Bucuresci. 26. Scól'a primaria dela institutul „Asilulu Elen'a Dómn'a“, caligrafia si lucrari de mana, Bucuresci. 27. Stoia G. Maria, materia de haine, Cernatu.

c) premii in bani.

1. Fara Ana, cuseturi, Mercurea. 2. Papp Julia, invetiátóre, 1 fácia de mésa, Naseudu.

Premiulu clasea II.

a) medalie de bronzu.

1. Antoniu Vasile, pantofariu, Brasiovu. 2. Anisiu Clementu, pantofariu, Bistriti'a. 3. Ardeleanu Vasile, masinistu-sodalu, Sibiiu. 4. Ardeleanu Joanu, olariu, Lipov'a. 5. Bidu Joanu, croitoriu, Brasiovu. 6. Bichisieanu Cristoforu, cojocariu, Lipov'a. 7. Bogoiu George, cojocariu, Lipov'a. 8. Brata Josifu, olariu, Lipov'a. 9. Cheresiu Vasile, pantofariu, Sibiiu. 10. Ciurea J. A., farmacia, Bucuresci. 11. Colbazi Teodoru, proprietariu, vinuri, Cutu. 12. Comanescu Jacobu, butnariu, Apoldu inf. 13. Copaceanu Dumitru, pelariu, Sibiiu. 14. Crucitia Florianu, croitoriu, Sibiiu. 15. Culeni Dumitru, cojocariu, Sighisió'r'a. 16. Daina fratii, olarii, Lipov'a. 17. Danciu Teodoru, pantofariu, Nadesia. 18. Diaconoviciu Vasile, cojocariu, Bocsia-montana. 19. Domnariu Nicolae, cismariu, Sibiiu. Dusioiu Joanu, fabrica de bumbacuri colorate, Brasiovu. 20. Etvesiu Nicolae, pelariu, Fagarasiu. 21. Fagarasiu Joanu, croitoriu, Sibiiu. 22. Fejer George, pusci, S. Regen. 24. Foica Petru, funariu, Salisce. 25. Fulea Joanu, cojocariu, Salisce. 26. Gattoff Nicolae, fabricantu de lumini de cera, Turchesiu. 27. Govasdea Nicolae, pantofariu, Clusiu. 28. Gavra Alesandru, fauru, Verdiari. 29. Grecescu Alesandru, tipografi'a, Bucuresci. 30. Imbarusiu Nicolae, pantofariu, Sibiiu. 31. Israilu Joanu, mesariu, Resinari. 32. Lazar George, butnariu, Turd'a. 33. Lobontiu Nicolae, otietu, Abrud. 34. Lucutia Grigore, pipe de lutu, B. Joseni. 35. Martinoviciu & Fiu, conserve, Bucuresci. 36. Moga Vasile, mesariu, Apoldulu superioru. 37. Moldovanu George, palariu, Fagarasiu. 38. Moldovanu Dimitrie, palariu, Fagarasiu. 39. Michailoviciu Petru, croitoriu, Aradu. 40. Misca George pantofariu, Sibiiu. 41. Mustetiu Grigorie, cojocariu, Ciacov'a. 42. Neagoe Alexand., vinuri, Michesasa. 43. Onisoriu Teodoru, proprietariu, caramidi si tigle, Blasiu. 44. Orghidanu & Farcasiu, ghete, Brasiovu. 45. Petrutiu Vasile, pantofariu, Sibiiu. 46. Popu Teodoru, pantofariu, Brasiovu. 47. Popu Joanu, rotariu, Turd'a. 48. Popu Constantinu, cofetariu, Brasiovu. 49. Popu George, funariu, Beiusiu. 50. Popea Joanu, fabricantu de lumini, Satulungu. 51. Popea Radu, fabricantu de lumini, Satulungu. 52. Popescu Napoleonu, palariu, Buzeu. 53. Popoviciu Constantinu, pantofariu, Lipov'a. 54. Reuniunea pelariloru, Porcesci. 55. Rosca Nicolae, cismariu, Alb'a-Jul'i'a. 56. Ruschila Oprea, cojocariu, Salisce. 57. Sabadeanu J., ghete, Brasiovu. 58. Simoneta Josifu, cismariu, Sibiiu. 60. Simtionu Emilia, etablisementu de impletituri, Sibiiu. 61. Societate „Hebe“, S. Georgiu, ape minerale, Naseudu. 62. Societatea pentru exploatarea productelor forestiere, Naseudu. 63. Stanescu Mircea, avocat, vinuri, Arad. 64. Tipografi'a seminariala, Blasiu. 65. Todosanu Vasile, pantofariu, Sibiiu. 66. Tomi Dumitru, curelariu, Teaca. 67. Vestemianu Joanu, croitoriu, Sibiiu. 68. Vintila Emilu, pantofariu, Sibiiu.

b) diplóma de recunoscintia.

1. Alutanu Irina, diferite obiecte din industria de casa, Beiusiu. 2. Antalu Irina, diverse lucruri de mana, Beiusiu. 3. Badila Joann'a, taburetu, Sibiiu. 4. Barabas Elena, As. El. D., caligrafia si desemnuri. 5. Barboloviciu Alimpiu, vinuri, Simleulu Sil. 6. Berariu George, vinuri, Livov'a. 7. Barsanu A. Maria, materii de haine. 8. Boiu Caliope, perina de canapea, Sibiiu. 9. Boieru Ana, otietu, Aiudu. 10. Bologa Maria, taburetu, Sibiiu. 11. Bordanu Rosa, capotu, Aradu. 12. Branu Joanu, tabacu, Unimet. 13. Bucevsci E., pictoru, tablou, Cernautiu. 14. Caluda Victoria, eleva la „Asilulu Elena-Dómn'a“, caligrafia si desemnuri. 15. Cinte N. Maria, siurtie, Salisce. 16. Coroianu Popu Carolina, mapa de metasa, Clusiu. 17. Cosma Maria, perina de canapea si masa de fumu, Sibiiu. 18. Cosma Maria, diverse semintie, Supurulu superioru. 19. Cosma Andreiu, gráu de tómná, Supurulu superioru. 20. Cotisielu Nicolae, modelu de móra, Feniesulu sas. 21. Cretioiu Josefina, perina de canapea cu solzi de pesce, Bucuresci. 22. Cruniceanu Maria, eleva la Asilulu „Elena-Dómn'a“, caligrafie si desemnuri. 23. Cristescu Filetia, eleva la Asilulu „Elena-Dómn'a“, cusaturi. 24. Cheninger Hortensia, eleva la Asilulu „Elena-Dómn'a“ caligrafia si desemnuri. 25. Chendi Sofi'a, covóre, Siarosiu. 26. Danu Maria, fes, Sibiiu. 27. Danciu Elisabeta, tortu, Buciumu. 28. Dancasiu Maria, diverse obiecte din industria casei, Resinari. 29. Davila Joe, eleva la Asilulu „Elena-Dómn'a“, caligrafia si desemnuri. 30. Dardlatu Maria, straié, Salisce. 31. Diaconoviciu Aureliu, „Sor'a“, modelu de gipsu, Bocsia montana. 32. Diaconoviciu Adolfu, planuri de edificii, Bocsia montana. 33. Dimitriu Elvira, eleva la Asilulu „Elena-Dómn'a“, caligrafii si desemnuri. 34. Dimitrie Elena, spiritiu, Brasiovu. 35. Dominiulu metropolitana, producte agricole, Blasiu. 36. Dumitrescu Joe, eleva la Asilulu „Elena-Dómn'a“, caligrafii si desemnuri.

(Va urmá)

Cursulu bursi din Vien'a si Pest'a in 6 Novembre st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru ungurescu	118.90	118.70
I emissiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	91.—	89.90/8
II emissiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	109.—	109.—
Oblig. de statu dela 1875 de ale drumulu de feru orient. ung.	96.25	96.25
Inprumutul drumurilor de feru ung.	132.75	132.—
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamantulu	99.25	99.50
Obligatiuni ung. cu clausula de sortire	98.50	98.—
Obligatiuni urbariale tomesiane	98.—	98.—
Obligatiuni urb. tomesiane cu clausula de sortire	97.50	98.75
Obligatiuni urbariale transilvane	99.50	98.75
Obligatiuni urbariale croato-slavone	99.—	—
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecimei de vinu	96.—	96.—
Datorie de statu austriaca in chartie	76.75	76.80
Datorie de statu in argintu	77.75	77.75
Rent'a de auru austriaca	93.95	94.—
Sorti de statu dela 1860	132.60	132.—
Actiuni de banca austro-ung.	824.—	825.—
Actiuni de banca de creditu ung.	362.75	364.—
Actiuni de creditu aust.	366.50	367.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albin'a“ dela Sibiiu	—	99.20
Gabini imper.	5.59	5.60
Napoleonorulu	9.37 1/2	9.37
100 marce nemtiesci	57.90	57.90

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

6 Novembre st. n. 1881.	
Obligatiuni rurali din 1880 convertite cu 6%	1. 102. 1/4 b.
Inprumutul Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„ 112.— „
Obligatiuni dominiuli convertite cu 5%	„ 92.— „
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„ 102.— „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„ 102.50 „
Inprumutul municipal alu capitalei din 1875 cu 8%	„ 107.— „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„ 62.20 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„ 100.30 „
Obligatiuni noue ale stat. cu 6%	„ 101.90 „
Actiunile bancii nat. rom. de 500 franci	„ 1700.— „
Actiunile bancii Romani'a din 1869 de 200 franci	„ 430.— „
Daci'a-Romani'a unite de câte 250, cursulu	„ 365.— „
Rent'a romana din 1875	„ 90.— „
Diverse:	
Argintu contra auru	100. 3/4 „
Bil te hipotecariu contra auru	100. 3/4 „
Florini val. austriaca	„ 215. 1/2 „

Ad Nr. 180 / 1881.

(59) 3—3

Edictu.

Nicolau Curceanu din Smigu, care inca in anulu 1878 a parasitu cu necredintia pre legitima sa muiere — pre Fic'a n. Albu din Curciu; nesciindui-se ubicatiunea, prin acésta se citédia cá: intr'unu anu si una diu'a dela I-ma publicare a acestui edictu, se se presentedie la subscriisulu foru matrimoniale, cá-ci la din contra se va suscepe si pertractu processulu divortiale si in absentia lui, substituindui-se din oficiu curatoru ad actum.

Elisabetopole, 28 Oct. 1881.

Oficiulu protopopescu gr.-cath. alu Elisabetopolei cá foru matrimoniale de I. instantia.

Stefanu Campianu,
v.-protopopu si pres. alu forului
matrimoniale greco-catholicu de
I instantia.

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.